

Anvisningar till URN-kunder

URN (Uniform Resource Name) är en **unik, permanent och funktionell identifikator för en webbresurs**.

Resurs är ett omfattande begrepp. Den kan vara en bokartig publikation eller annat slags dokument, dataset, bild- eller ljudfil, datapost osv. eller en samling av resurser.

URN-identifikatorer är

- standardenliga: de baseras på och används enligt en internationell standard;
- unika: olika resurser får olika identifikatorer, medan kopier av en och samma resurs har samma identifikatorn;
- permanenta: URN-identifikatorn går inte ut; och
- funktionella: URN-resolutions servicen hjälper att finna en resurs med URN även över förändringar i tekniska och organisatoriska förhållanden.

Om resursens innehåll förändras väsentligt, kan det vara frågan om en ny resurs som behöver ett nytt URN. Behov måste uppskattas från fall till fall. Om t ex en webbplats har ett URN, hör det till saken att i längden dess innehåll förändras.

Tilldelning av URN-identifikatorer

URN tilldelas av resursens utgivare. Utgivaren är den, på vars initiativ och ansvar resursen blir tillgänglig på webben. I praktiken kan utgivaren delegera uppgiften till en annan part, men är även då ansvarig för att identifikatorer används vederbörligt.

Organisationen, som använder IRN-identifikatorer, står för att uppdatera information i URN-registern, uppehållas av Nationalbiblioteket. Registern innehåller URN och tidesenliga webbaddressen av resursen.

URN-namnrymder

URN-identifikatorn baseras alltid på en identifikator givet inom en annan standardiserat system, sp har godkänts som en URN-namnrymd. Till exempel

- baserad på ISBN-nummer: URN:ISBN:952-10-0556-4
- baserad på NBN-nummer: URN:NBN:fi-fe20071217

IANA har en list av registrerade namnrymder.

Nationalbiblioteket stöder identifikatorer baserade på ISBN, ISSN och NBN, som alla utdelas av det.

Val av namnrymd

ISBN och ISSN

Om resursen har ett ISBN-nummer, skall URN-identifikatorn utformas av det. Nationalbiblioteket rekommenderar, att ett ISBN-nummer givas åt webbversioner av tryckta verk samt till webbpublikationer, som är av bokkaraktär och som till sitt innehåll är bestående.

Om resursen har ett ISSN-nummer skall URN-identifikatorn utformas av det. Nationalbiblioteket rekommenderar, att ett ISSN-nummer givas till webbversioner av tryckta fortlöpande publikationer, t ex tidningar, tidskrifter och monografiska serier.. Likaså borde ett ISSN-nummer givas till tidskrifter och -serier, som givs ut endast på webben samt nätpublikationer, som kontinuerligt uppdateras.

ISBN-centralen och ISSN-centralen hjälper vidare med att använda dessa nummer.

NBN

Om resursen inte kan få ett ISBN eller ett ISSN, kan man ge ett NBN-nummer (National Bibliographic Number). NBN borde inte användas, om det är möjligt att använda ISBN eller ISSN.

Utgivarens undernamnrymd

En organisation få en egen undernamnrymd, från vilken den kan dela ut URN:NBN-identifikatorer. Organisationen står för att skapa välformade, unika identifikatorer och att använda dem enligt reglerna. En undernamnrymd är särskilt nyttigt, om det finns en IT-system som kan skapa identifikatorer som en del av resursförvaltning. Ofta ett sådant system redan har interna identifikatorerna, som kan mekaniskt transformeras till ett globalt unikt URN:NBN.

Nationalbiblioteket beviljar undernamnrymd enligt ansökan. Villkoren är, att behov av identifikatorer är fortgående oc att Nationalbiblioteket är övertygat om organisationens förmåga att uppdatera URN-registern på lång sikt.

Om organisationen behöver en undernamnrymd men kan inte skapa URN-identifikatorer själv, kan den använda Nationalbibliotekets URN-generator, där dess undernamnrymd skall då vara en alternativ. OBS! Vem som helst kan ladda ner URN:NBN från generatoren, men utan registrering är dom inte riktiga identifikatorer och därmed onyttiga.

- [Nationalbibliotekets URN-generator](#)

Allmän NBN-namnrymd

Om organisationen behöver ingen egen namnrymd, kan den använda allmänna URN:NBN från Nationalbibliotekets URN-generator.

Placering av ett URN i en resurs

URN-identifikatorn skall framgå från resursen. Den skulle vara lätt att märka (om resurstypen tillåter det). URN borde också tilläggas till eventuella inbäddade metafata.

URN och ISB/ISSN/NBN skrivs med versaler och resten med gemena, t ex URN:NBN:fi-fe20071088. Tekniskt har bokstavsstorleken inte betydelse.

Frågor

- E-post: kk-urn@helsinki.fi